

ing.no selger mureren egenproduserte servanter, benkeplater, spisebord og diverse andre betongprodukter.

– Jeg har holdt på i fem år. De første årene gikk trått, men nå er interessen stor. Veldig mange synes betong er kult. De forteller om det til venner og kjente, og slik sprer det seg, sier Skjoldal, som har sagt opp murerjobben og fått seg ansatte.

TROLLSTIGEN: I 2012 ferdigstilles Trollstigen, som Reiulf Ramstad Arkitekter har jobbet med over flere år. Det er et av landets mest besøkte turistdestinasjoner, og deler av det nye anlegget er allerede åpent for publikum. Betong er brukt til bygninger, gangdekker, flombarrierer, elveterskler, utsiktsplattformer, rasteplasser og utemøbler. Både den silkeglatte, finslipte overflaten og den grove, lavaaktige, meislede flaten er tatt i bruk.

– Det har vært viktig å velge riktige materialer og konstruksjoner. Stedet har ekstreme klimaforhold om vinteren med uvanlig store snølastpåkjenninger. Samtidig ønsket vi slanke og lette strukturer som ikke ble visuelt dominerende i landskapsrommet. Valget falt her naturlig på å bruke meget resistente materialer som stål og betong, sier Ramstad.

SOM BRØDBAKING: – I en støpeprosess får man et resultat som kan stå i hundre år, men det må utføres med minuttpresisjon.

Det er nesten som å «time» riktig høsting av druene til en super årgangsvin, sier Reiulf Ramstad.

– Betong er definitivt. Når du først gjør det, så er det gjort. Det er nesten som å bake brød. Man må følge nøye med, og følge oppskriften, for å få resultatet som man vil, sier Magler Wiggen.

Han mener kvaliteten på betongblandingene i dag er god, samt at finishen som betongleverandørene leverer blir bedre og bedre.

Betong er blitt mer moderne som en estetisk faktor, men også av en ren funksjonell og teknisk grunn.

Magne Magler Wiggen

– Nå har vi flere kjemikalier i betongen, hvilket hever kvaliteten. Men godt støpearbeid er viktig. Det handler om presisjon og renslighet!

HOLE ARTCENTER: Ved Tyrifjorden, like ved Sollihøgda, ligger en moderne privatbolig. Her driver Åsmund Bergwitz og Elenor Martinsen galleri fra hjemmet sitt. De to valgte å tegne sitt eget hus og få det oppført i betong, fordi de mener det er et ærlig, funksjonelt og særdeles slitesterkt produkt.

TROLLSTIGEN: Betongen benyttet på Trollstigen blander seg fint inn i landskapet. Det er benyttet lokal tilslag av sand og sten, slik at dette vever seg farge- og materialmessig fint inn i forhold til stedets naturlige koloritt og materialer. (Foto: Reiulf Ramstad Arkitekter)

BETONG

HVA: Et av verdens mest brukte byggematerialer.

HVORDAN: Lages ved å blande sement og vann med sand, stein og tilsetningsstoffer. Sementen reagerer kjemisk med vannet, prosessen kalles hydratisering, og resultatet blir betong.

BRUK: Bare fantasien setter grenser for betongens formbarhet. Betong kan støpes i faste former eller med glidende forsikling som ved støping av broer og tårn.

Kilde: Wikipedia

■ Kjent betong i arkitektur: **Sverre Fehns Veneziaapiljong** med sine superslanke takkonstruksjoner. **Burj Dubai**, verdens høyeste byggverk. **Pantheon i Roma**, en av de best bevarte bygninger og mest betydningsfulle monument fra den romerske keisertidsarkitektur. Bygget er over 2000 år gammelt.

PROFESSOR I BETONG: – Mange syns det er pussig at jeg, som er kjent for å blåse opp store ting i plast, nå driver med betong, ler betongprofessor Magne Magler Wiggen. Se flere bilder på Aftenbladet.no (Foto: Tom A. Kolstad)

Mur på tapetet

BETONGVEGG.NO: Hjemme hos Tom Haga i Stavanger henger hans selvlagde betongtapet. (Foto: Tom Haga)

SELVLAGET: Fotograf Tom Haga i Stavanger har betongtapet på veggen hjemme. En selvlaget en.

– Jeg syns betongvegger er tøft, og lette derfor lenge på nettet etter noen som solgte det som tapet. Da jeg ikke fant noe, laget jeg det heller selv, ved å avbilde betong og printe det ut på tapetpapir.

Det er kun få måneder siden fotografen satte i gang og la ut bilder av resultatet på nett. Han opplever at folk fra hele verden fatter interesse for hans to nettsider betongvegg.no og den engelske concretewalls.com.

– Det er helt utrolig hvor mange som syns dette er kult. Folk liker den rustikke looken.